

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Fejlesztésfinanszírozás – a civil társadalom álláspontja

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2015/C 383/08)

Előadó: Ivan VOLEŠ

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2015. február 18-án úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyról:

Fejlesztésfinanszírozás – a civil társadalom álláspontja.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2015. június 11-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2015. július 1-jén és 2-án tartott, 509. plenáris ülésén (a 2015. július 2-i ülésnapon) 142 szavazattal 0 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB kéri, hogy az új fejlesztési menetrend kapjon globális dimenziót, és törekedjen az emberek életminőségének javítására. E programnak az emberi jogok tiszteletben tartásán, a konfliktusmegelőzésen és a békés konfliktusrendezésen, a felelősségteljes kormányzáson, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésén, a nők szerepének erősítésén, valamint mindazok részvételén kell alapulnia, akik felelősnek érzik magukat a világ fejlődéséért és annak megőrzéséért a jövő nemzedékei számára.

1.2. Az EGSZB üdvözli a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban javasolt célok elfogadását, és a rendelkezésre álló pénzügyi források teljes körű igénybevételét, illetve azok átlátható és hatékony felhasználását kéri a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezeti dimenzióinak kiegyensúlyozott integrálására érdekében. Küzdeni kell a források fegyveres konfliktusokra történő pazarlása, jogellenes átcsoportosítása és az árnyékgazdaságba történő átirányítása ellen.

1.3. Az EGSZB kéri, hogy a szociális párbeszéd előmozdítása tartozzon a fejlesztési prioritások közé, mivel az fontos eszköz a szociális partnerek érdekeinek kiegyensúlyozott figyelembevételéhez, és ezáltal a fenntartható fejlesztési célok sikeres végrehajtásához elengedhetetlen társadalmi béke fenntartásához.

1.4. A hivatalos fejlesztési támogatásnak a legkevésbé fejlett országokra és a kiszolgáltatott helyzetű országokra kell irányulnia. Az EU-nak ismételten meg kellene erősítenie abbéli elkötelezettségét, hogy a GNP 0,7 %-át fordítja a hivatalos fejlesztési támogatás egészére, melyből 0,15–0,20 %-ot biztosít a legkevésbé fejlett országok számára. Ezt a kötelezettségvállalást össze kell kapcsolni a fejlesztési támogatás valamennyi finanszírozási forrásának felhasználására vonatkozó szabályszerűség és ésszerűség követelményével, a Monterrey-ben, Dohában és Busanban elfogadott elvekkel összhangban.

1.5. A hivatalos fejlesztési támogatást nemcsak volumene, hanem minősége és a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulása tekintetében is értékelni kell. E célból a hatékonyság értékeléséhez új mutatók kidolgozása szükséges.

1.6. A fejlődő országoknak nyújtott költségvetési támogatás hatékonyságának növelése érdekében az EGSZB az uniós kohéziós politika és annak eszközei, így a strukturális alapok és a Kohéziós Alap alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok kiaknázását javasolja, hogy ezeket a fejlesztési finanszírozási eszközöket célzottan a fenntartható fejlesztési célok megvalósítására használják.

1.7. Annak érdekében, hogy javuljon az – egyre jelentősebb, állami vagy magánforrásból származó – nemzeti erőforrások felhasználása, az adórendszer gyökeres reformjára, a jó adóügyi kormányzás megvalósítására és az informális szektornak a legális gazdaságba történő integrálására, valamint a korrupció kezelését és megelőzését célzó eltökélt harcra van szükség. Az adócsalás, az adóparadicsomok és a jogellenes pénzmozgások elleni küzdelemre vonatkozó nemzetközi megállapodások megkötése, valamint az OECD-vel és az ENSZ nemzetközi adóügyi együttműködési szakértői bizottságával való jobb együttműködés segítheti ezeket a lépéseket.

1.8. Az EGSZB üdvözlöi, hogy a köz- és magánszféra közötti partnerségek és a PPP-projektek finanszírozásának ötvözése („blending”) révén a magánszektor részt vesz a kereskedelmi szempontból teljes egészében vagy részben életképtelen projektek megvalósításában. A sikeres végrehajtás a fenntarthatóság előzetes értékelésén, az átláthatóság – ideértve a jelentések kidolgozását is –, a megosztott felelősségvállalás és a kötelező erejű kötelezettségvállalások elveinek tiszteletben tartásán alapul.

1.9. Az EGSZB elismeri azt a hozadékat, amelyet a közvetlen külföldi befektetések jelenthetnek a fejlesztés számára, amennyiben azok a fenntartható fejlesztési célok elérésére irányulnak. A közvetlen külföldi befektetések jövedelmét elsősorban azokban a fejlődő országokban kellene újra befektetni, ahol azok keletkeztek. A kedvezményezett országoknak világos beruházási stratégiával kellene rendelkezniük. Az új befektető államoknak, így például Kínának, Brazíliának, Indiának és másoknak figyelembe kellene venniük a fenntartható fejlődés elveit a fejlődő országokban végrehajtott beruházásaik során.

1.10. Az EGSZB támogatja a fejlesztési finanszírozás innovatív és kiegészítő forrásait, például a közösségi finanszírozást, a nemzetközi jótékonyági alapok tevékenységeit, a diaszpóra megtakarításainak hazautalását a származási országokba. Üdvözlöi a fejlődés innovatív finanszírozásával foglalkozó vezető csoport egyes javaslatait, mivel ezek a finanszírozási formák fontos erőforrássá válhatnak, amennyiben globális szinten kerülnek bevezetésre és nem rónak túlzott terhetet az érintett ágazatra.

1.11. A civil társadalmat, melynek részei a szociális partnerek és a nem kormányzati szervezetek is, hatékonyabb és strukturáltabb módon kell bevonni a fejlesztési programok kialakításába, végrehajtásuk nyomán követésébe, illetve eredményeik és hatásaik értékelésébe. Következésképpen mind a fejlődő, mind pedig a fejlett országokban helyénvaló egy a fejlesztési támogatási folyamatok ellenőrzésére szolgáló rendszer kialakítása és automatikus tökéletesítése, valamint a civil társadalom érintett szervezeteinek ebbe történő bevonása. Ennek érdekében az EGSZB rendelkezésre bocsátja az AKCS-országokkal, Latin-Amerikával, Ázsiával, a keleti partnerséggel, az euromediterrán térséggel és egyéb partnerekkel való együttműködés terén szerzett széles körű tapasztalatait.

1.12. Ahhoz, hogy a civil társadalom képes legyen e feladat ellátására, programokkal kell támogatni a partnerországok civil társadalmi intézményeinek kapacitásépítését.

2. Az EGSZB álláspontjának legfontosabb elemei a 2015 utáni időszakra vonatkozó fejlesztési menetrendre vonatkozóan

2.1. A 2015. év döntő fontosságú az új globális fejlesztési megközelítés meghatározása szempontjából. A millenniumi fejlesztési célok csak részben teljesítették legfontosabb feladatukat, a szegénység csökkentését. Az új fenntartható fejlesztési céloknak ⁽¹⁾ biztosítaniuk kellene azokat az alapvető változásokat, amelyeket az EGSZB már régóta szorgalmaz. Az EGSZB örömmel veszi tudomásul, hogy ajánlásai egy részét beépítették a fenntartható fejlesztési célokba.

2.2. Legutóbbi véleményeiben az EGSZB azt kérte, hogy az új fejlesztési célok képezzék szerves részét a világszintű fenntartható fejlődésnek ⁽²⁾. Kiemelte azt a pótolhatatlan szerepet, amelyet a civil társadalom játszik a fejlesztési politikában ⁽³⁾; rámutatott arra, hogy a szociális biztonságot integrálni kell az EU fejlesztési politikájába ⁽⁴⁾, valamint benyújtott egy sor javaslatot a magánszektor 2015 utáni fejlesztésbe történő bevonására ⁽⁵⁾, a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek és a civil társadalom szerepének az uniós beruházási megállapodásokba foglalására ⁽⁶⁾, a kereskedelem növekedéshez és fejlesztéshez történő hozzájárulásának módjaira ⁽⁷⁾, valamint az euromediterrán régió vonatkozásában a 2015 utáni időszakra szóló célkitűzésekre ⁽⁸⁾. 2014. október 20-i, rendkívüli együttes ülésén a REX szekció és az EGSZB fenntartható fejlődés megfigyelőközpontja ajánlásokat fogadott el a 2015 utáni időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend kapcsán a fenntartható fejlesztési célokról és azok finanszírozásáról szóló, soron következő tárgyalások számára.

⁽¹⁾ Az ENSZ szeptemberi, New Yorkban tartandó csúcstalálkozóján.

⁽²⁾ Lásd az EGSZB alábbi véleményét: *Méltó életet mindenkinek: A szegénység felszámolása és a világ fenntartható jövőjének biztosítása* (HL C 271., 2013.9.19., 144. o.).

⁽³⁾ Lásd az EGSZB alábbi véleményét: *A civil társadalom részvétele az Európai Unió fejlesztési, valamint fejlesztési együttműködési politikáiban* (HL C 181., 2012.6.21., 28. o.).

⁽⁴⁾ Lásd az EGSZB alábbi véleményét: *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Szociális védelem az Európai Unió fejlesztési együttműködésében* (HL C 161., 2013.6.6., 82. o.).

⁽⁵⁾ Lásd az EGSZB alábbi véleményét: *A magánszektor bevonása a 2015 utáni időszakra vonatkozó fejlesztési keretbe* (HL C 67., 2014.3.6., 1. o.).

⁽⁶⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő témában: *A fenntartható fejlődés szerepe és a civil társadalom részvétele a harmadik országokkal kötendő önálló uniós beruházási megállapodásokban* (HL C 268., 2015.8.14., 19. o.).

⁽⁷⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő témában: *Kereskedelem, növekedés és fejlődés – A leginkább rászoruló országokra szabott kereskedelmi és beruházási politika kialakítása* (HL C 351., 2012.11.15., 77. o.).

⁽⁸⁾ Lásd a REX/438 jelű véleményt a következő témában: *Célkitűzések a 2015 utáni időszakra az euromediterrán régióban* (6.4. pont) – Lásd e Hivatalos Lap 47. oldalán.

2.3. A szociális párbeszéd a 2015 utáni időszakra vonatkozó fejlesztési menetrend fontos alkotóelemét kell, hogy képezze, mivel egy olyan eszköztől van szó, amely lehetővé teszi a munkáltatók és a munkavállalók közötti kapcsolatok szabályozását, a szociális partnerek érdekeinek kiegyensúlyozott figyelembevétele révén pedig elősegíti egy adott társadalom sikeres és folyamatos fejlődéséhez elengedhetetlen társadalmi béke megőrzését.

2.4. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a szabad kereskedelmi célok, illetve a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó célkitűzések közötti összhangot a WTO keretében folyó tárgyalások, az EU által jelenleg a szolgáltatásokról és a környezeti termékekről folytatott tárgyalások, valamint a már létező WTO-megállapodások végrehajtása során.

2.5. Minden kereskedelmi és beruházási megállapodásnak meg kell felelnie a fenntartható fejlesztési kritériumoknak, és pedig a foglalkoztatásra, a kiszolgáltatott csoportokra és a nemek közötti egyenlőségre kifejtett hatások tekintetében is. Nem akadályozhatják meg a fejlődő országokat abban, hogy kezeljék a válsághelyzeteket, szabályozzák a tőkeáramlásokat, érvényesítsék a méltányos adózás szempontjait és alapvető közszolgáltatásokat nyújtsanak. A kormányoknak teljes körű fenntarthatósági hatásvizsgálatot kellene végezniük – különösen a gazdasági partnerségi megállapodások kapcsán –, külön figyelmet fordítva a fejlődéshez, az élelmiszerhez, az egészséghez és a méltányos jövedelemhez fűződő jogokra és tekintetbe véve a kiszolgáltatott csoportok helyzetét is.

2.6. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos általános konszenzusnak tiszteletben kell tartania az alapvető emberi jogokat, valamint ki kell állnia a konfliktusok megelőzése és a béketeremtés, a társadalmi egyenlőtlenségek felszámolása, a jó kormányzás biztosítása, a demokratikus helyi önkormányzatok támogatása, a nők szerepének megerősítése, illetve a magánszektorban a fejlesztésbe való bevonása mellett. Ennek érdekében az ENSZ tagjainak el kell fogadniuk, valamint népszerűsíteniük és ratifikálniuk kell a nemzetközi jogi eszközöket, egyezményeket, megállapodásokat és szabályozásokat⁽⁹⁾. Úgy véljük, hogy az Európai Bizottság *Globális partnerség a szegénység felszámolásáért és a fenntartható fejlődésért 2015 után* című közleménye⁽¹⁰⁾ megfelelő alapot jelent az elkövetkezendő tárgyalásokhoz, amelyek során vezető szerep betöltésére kérjük az Európai Uniót.

3. Általános megjegyzések

3.1. Az EGSZB kiemeli, hogy a fenntartható fejlődés területén globális megközelítésre van szükség. Elsősorban az egyes államok felelőssége saját fejlődésének biztosítása, míg a nemzetközi közösség feladata, hogy olyan támogató nemzetközi környezetet alakítson ki, amely minden ország fenntartható fejlődését elősegíti, magában foglalja a világszintű közjavak tiszteletben tartását, a természeti erőforrások megőrzését, a pénzügyi piacok stabilitását, a nemzetközi kereskedelem nyitottságát, a migráció kezelését és a technológiai fejlesztések célzott támogatását a fenntartható fejlesztés szolgálatában.

3.2. A fenntartható fejlesztési célok megvalósításának előfeltétele az összes rendelkezésre álló pénzügyi forrás mobilizálása. Az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciájának becslése szerint a fejlődő országoknak a fenntartható fejlesztési célok eléréséhez szükséges éves beruházási szükségletei a 2015–2030 közötti időszakban 3 900 milliárd USD-t tesznek ki, melyből 2 500 milliárdra nincsen finanszírozás⁽¹¹⁾.

3.3. Az EGSZB egyetért azzal a meggyőződéssel, hogy világszerte elegendő finanszírozási forrás áll rendelkezésre. A hivatalos erőforrások mellett⁽¹²⁾ léteznek rejtett erőforrások, mint például a háborúk és fegyveres konfliktusok finanszírozása a világban. A rendelkezésre álló forrásokat az adóelkerülés, a feketegazdaság és a jogellenes pénzügyi átutalások is korlátozzák, amelyekkel szemben szisztematikusan fel kell venni a harcot.

⁽⁹⁾ Egyebek között a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-i ENSZ-egyezményt, a migráns munkavállalók és családjuk védelméről szóló nemzetközi egyezményt, a háztartási alkalmazottak védelméről szóló C189. sz. egyezményt, a mezőgazdaság munkavédelméről szóló C184. sz. egyezményt vagy a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát és annak fakultatív jegyzőkönyvét.

⁽¹⁰⁾ Lásd: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: *Globális partnerség a szegénység felszámolásáért és a fenntartható fejlődésért 2015 után*, COM(2015) 44 final, 2015. február 5.

⁽¹¹⁾ Lásd: *The Global Development Financing Landscape – Who can contribute what? [„Globális fejlesztésfinanszírozási színtér – ki tud hozzájárulni és hogyan?”]*, James Zhan, az UNCTAD igazgatója, az üzleti és beruházási csoport vezetője, UNCTAD World Investment Report, nyilvános meghallgatás alkalmával előadva 2015. február 24-én az Európai Parlamentben.

⁽¹²⁾ Becslések szerint a bankok 121 000 milliárd, a nyugdíjalapok 34 000 milliárd, a biztosítótársaságok 28 000 milliárd, a multinacionális vállalatok 25 000 milliárd és az állami befektetési alapok 6 500 milliárd USD értékű eszközkészlettel rendelkeznek.

3.4. A források felkutatásának és rendelkezésre bocsátásának szervesen kapcsolódnia kell ahhoz a kötelezettséghez, hogy megfelelően kell azokat felhasználni. Továbbra is igazodnunk kell a fejlesztési támogatással kapcsolatos eredményesség és hatékonyság Monterrey-ben, Dohában és Busanban elfogadott elveihez, és határozottan küzdenünk kell a fejlesztési erőforrások minden formájának (pénzügyi vagy sem) pazarló és ésszerűtlen felhasználása ellen.

3.5. A fejlesztési támogatást nemcsak volumene, hanem minősége és a fenntartható fejlesztési célkitűzések eléréséhez való hozzájárulása, valamint az emberek életének javítása szempontjából is értékelni kell. Ehhez értékelési kritériumokat is magukban foglaló új mutatókat kell kidolgozni, illetve meg kell erősíteni a fejlődő országok statisztikai hivatalait, ennek keretében szaktudásátadást és kölcsönös információcserét is végezve.

3.6. A civil társadalom összes rétegéből származó szervezeteknek a fejlesztési célkitűzések és a nemzeti fejlesztési tervek kialakításában történő fokozottabb részvétele elősegítené a magánszektorbeli érdekek és az állami célkitűzések összeegyeztetését. Ezeknek az ágazatoknak közös az érdeke: az olyan elvek érvényesítése, mint az átláthatóság, a közbeszerzések nyitottsága, az alkalmazott eszközök hatékonysága és ésszerűsége, illetve a köztisztviselők felelősségvállalása az elfogadott fejlesztési stratégia végrehajtása érdekében.

3.7. A fejlesztés terén rá háruló feladatok ellátásához a magánszektorban kedvező vállalkozói légkörre van szüksége, amely magában foglalja a jogállamiság általánosan elismert demokratikus elveinek tiszteletben tartását, megkönnyíti a vállalkozások létrehozását és növekedését, csökkenti a bürokráciát, erősíti az átláthatóságot, megállítja a korrupciót és ösztönzi a beruházásokat. Fontos, hogy a magánszektor megfelelően a vállalatok társadalmi felelősségvállalása terén nemzetközileg elfogadott elveknek, tiszteletben tartsa az alapvető gazdasági és szociális jogokat, valamint a fenntartható fejlődés követelményeit, illetve az ILO tisztességes munkára vonatkozó menetrendjének megfelelő új munkahelyeket teremtsen.

3.8. Az EGSZB emellett a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos valamennyi uniós politika koordinációjának és koherenciájának megerősítését kéri⁽¹³⁾, hogy elkerülhetőek legyenek az esetleges párhuzamos erőfeszítések, az átfedések, a széttagozottság vagy akár az ellentmondó megközelítések, és a fenntartható fejlesztési célok elérése érdekében a tagállamok által nyújtott kétoldalú fejlesztési támogatás szisztematikus koordinálásának elmélyítését szorgalmazza.

4. Részletes megjegyzések

4.1. Hivatalos fejlesztési támogatás

4.1.1. Jóllehet a hivatalos fejlesztési támogatásnak nincs módja minden fejlesztési támogatásra vonatkozó igény kielégítésére, továbbra is nélkülözhetetlen marad a legkevésbé fejlett országok, a fegyveres konfliktusok által sújtott, a természeti katasztrófáktól vagy járványoktól fenyegetett országok, illetve a távoli szigetek és a tengeri kijárással nem rendelkező országok lakói számára.

4.1.2. Elsősorban a hivatalos fejlesztési támogatásból származó eszközöket célszerű a szegénység felszámolására fordítani a szegény és sebezhető országokban. Az EGSZB megjegyzi, hogy a vagyon egyenlőtlen eloszlása következtében nőtt a szegénység a közepes jövedelmű országokban. A szegénység felszámolása céljából fontos kihasználni a hivatalos fejlesztési támogatás fellendítő hatását minden támogatási forrás, köztük a magánbefektetések mobilizálására.

4.1.3. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy az Addisz-Abeában tartandó konferenciára való felkészülés keretében állapodjanak meg egy közös és egyértelmű európai álláspontban a hivatalos fejlesztési támogatással kapcsolatosan. Az EU-nak ismételten meg kellene erősítenie abbéli elkötelezettségét, hogy a GNP 0,7%-át fordítja a hivatalos fejlesztési támogatás egészére, és hogy a GNP 0,15–0,20%-át a legkevésbé fejlett országok számára bocsátja rendelkezésre hivatalos fejlesztési támogatás keretében. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az éghajlatváltozás elleni fellépést célzó intézkedések, amelyek megtárgyalására a 2015. decemberi párizsi konferencián kerül sor, további erőforrásokat igényelnek majd.

4.1.4. A hivatalos fejlesztési támogatás volumenére vonatkozó statisztikák nem mutatják sem a támogatás minőségét vagy eredményeit, sem pedig azok tényleges hatását a kedvezményezett országok fejlődésére. Az EGSZB támogatja az OECD Fejlesztési Segítségnyújtási Bizottsága arra vonatkozó javaslatát, hogy a hivatalos fejlesztési támogatáson túlmenően a hivatalos fejlesztési támogatás keretén kívül nyújtott fenntartható fejlesztési támogatást is kövessék nyomon⁽¹⁴⁾. A nem pénzügyi támogatásnak (pl. oktatás, tapasztalatcsere, a technológia és a know-how átadása, tudományos és technológiai együttműködés) gyakran jóval nagyobb hatása van a fejlődés szempontjából egy országra, mint a pénzügyi támogatásnak.

⁽¹³⁾ Ezek közé tartozik a kereskedelem, a mezőgazdaság, a munkahelyteremtés, a szociális védelem, az éghajlatváltozás, az energiaügy, a környezet és a biológiai sokféleség védelme, a közlekedés, az egészségügy, a termék- és fogyasztóvédelmi politika, a regionális és városfejlesztés, a migráció, valamint a korrupció és a pénzmosás elleni küzdelem.

⁽¹⁴⁾ A fenntartható fejlődés teljes hivatalos támogatása.

4.1.5. A fejlődő országok számára nyújtott költségvetési támogatásnak mindig rendelkeznie kellene egy pontos költségvetési előiránnyal, illetve biztosítani kellene az adományozó és a kedvezményezett közös felelősségvállalását abban a tekintetben, hogy a támogatás e formájának a fenntartható fejlesztési célok elérésére történő felhasználása összhangban legyen a pénzügyi igazgatásra és ellenőrzésre vonatkozó nemzetközileg elismert szabályokkal, ideértve a korrupció kezelését és megelőzését célzó, szigorú feltételekhez kötött rendelkezéseket, valamint intézkedéseket. Magát az uniós finanszírozást hitelesen meg kell védeni a korrupciótól. Az EGSZB az európai kohéziós politika végrehajtása során szerzett tapasztalatok kihasználását javasolja a fejlődő országokban is, a fenntartható fejlesztési célokra szánt fejlesztési előirányzatok elosztásának javítása és célzottabbá tétele, felhasználásuk szigorúbb ellenőrzése és az elért eredmények értékelése érdekében.

4.2. A nemzeti erőforrások

4.2.1. Az EGSZB meggyőződése, hogy a fejlesztésre szánt nemzeti – akár állami, akár magán- – erőforrások jelentősége érzékelhetően nőni fog az elkövetkező időszakban.

4.2.2. Ahhoz, hogy nőjön a nemzeti erőforrások felhasználásának volumene és hatékonysága, folyamatosan küzdeni kell az illegális pénzügyi mozgások, valamint az illegális tevékenységekből – például nem hivatalos munkából, migránsok utaztatásából, újrahaznosítatlan hulladékok kiviteléből – származó pénzek tisztára mosása ellen, javítani kell az adóbeszedést, küzdeni kell a korrupció és a bűnözés ellen, továbbá az elterjedt feketegazdaságot integrálni kell a legális gazdaságba. Támogatni kell a fejlődő országokat adórendszerük gyökeres megreformálásában, illetve a jó pénzügyi kormányzás javításában. Az EGSZB kéri, hogy az EU aktívabban lépjen fel az adócsalás, az adóparadicsomok és az illegális pénzügyi mozgások elleni küzdelemre vonatkozó nemzetközi megállapodások megkötése, valamint az OECD Adópolitikai és adóigazgatósági központjával és az ENSZ nemzetközi adóügyi együttműködési szakértői bizottságával való jobb együttműködés érdekében.

4.2.3. Napjainkban a nemzeti magánberuházások volumene, függetlenül attól, hogy azok közvetlenül vagy egy portfólió keretében realizálódnak-e, sokszorosa a külföldi beruházásokénak. Ezeket a fejlesztési célok felé kell irányítani, például megfelelő ösztönzők, illetve jól előkészített és szavatolt PPP-projektek révén annak érdekében, hogy fontos eszközzé váljanak a fenntartható fejlesztési célok elérésében.

4.2.4. Különösen az ásványkincsekben gazdag fejlődő országok rendelkeznek kiaknázatlan lehetőségekkel a nemzeti erőforrások terén, miközben lakosságuk nagy része szegénységben él a viszonylag jelentős állami bevételek ellenére, és nem törődnek saját gazdaságuk, infrastruktúrájuk és szociális szolgáltatásaik kiépítésével. A civil társadalom joggal kritizálja a fejlődő országok nyersanyag-kitermelő iparágai befektető egyes külföldi beruházók módszereit, amikor a környezetvédelemmel, a munkavállalók szociális védelmével, az adófizetés átláthatóságával és a nyereség külföldre történő átutalásával kapcsolatos alapvető normáknak való megfelelést, valamint az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó irányutataibaiban foglalt jelentések elkészítését kéri⁽¹⁵⁾. Az EGSZB üdvözi a helyzet orvoslása érdekében tett intézkedéseket, amilyen például a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezés⁽¹⁶⁾.

4.3. A források ötvözése („blending”) és a köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k)

4.3.1. A források ötvözése („blending”) és a köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k) Az EGSZB meggyőződése, hogy ott, ahol a kormányok nem rendelkeznek megfelelő eszközökkel ahhoz, hogy saját forrásaikból megvalósítsák az elengedhetetlen beruházásokat, és ahol ez utóbbiak – elsősorban az infrastruktúra és a közszolgáltatások terén – kereskedelmi szempontból nem életképesek, a köz- és magánszféra közötti partnerségekhez kell fordulni és ezen PPP-projektek finanszírozását a források ötvözése révén kell megvalósítani, az OECD ajánlásainak megfelelően⁽¹⁷⁾.

4.3.2. Ezeket a köz- és a magánszféra partnerségére alapuló projekteket az érintett állam fejlesztési stratégiájával összhangban kell kialakítani, megvalósíthatósági tanulmányokra alapozva, előzetesen figyelembe véve a fenntarthatósági tényezőket, illetve tiszteletben tartva az átláthatóságot, a megosztott felelősséget és a kötelező erejű kötelezettségvállalások elvét. A szociális partnereket és a civil társadalom egyéb képviselőit be kell vonni a projektek fenntartható fejlesztési hozzájárulásának értékelésébe, illetve meg kell őket bízni azzal, hogy ellenőrizzék az ILO-egyezmények betartását.

4.3.3. A források ötvözéséhez lehetne fordulni a szociális gazdaság, illetve a kiszolgáltatott társadalmi csoportok gazdasági környezetbe való integrálására irányuló fenntartható projektek keretében is.

⁽¹⁵⁾ Lásd: <http://www.oecd.org/corporate/mne/48004323.pdf>

⁽¹⁶⁾ Lásd: <https://eiti.org>

⁽¹⁷⁾ <http://www.oecd.org/governance/budgeting/PPP-Recommendation.pdf>

4.4. A külföldi befektetések

4.4.1. 2013-ban a fejlődő országok felé irányuló közvetlen külföldi befektetések elérték a 778 milliárd USD-t, azonban azok hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez gyakran továbbra is kétséges maradt. A fejlődő országokba irányuló közvetlen külföldi befektetések csupán 2%-a jut a legkevésbé fejlett országoknak. Szubszaharai-Afrikában a közvetlen külföldi befektetések elsősorban a nyersanyag-kitermelő iparágak felé irányulnak, figyelmen kívül hagyva a gazdaság többi részét. Az új befektető államoknak, így például Kínának, Brazíliának, Indiának és másoknak figyelembe kellene venniük a fenntartható fejlődés elveit a fejlődő országokban végrehajtott beruházásaik során.

4.4.2. Az EURODAD nem kormányzati szervezetnek a fejlődő országok pénzügyeivel foglalkozó 2014-es tanulmánya szerint az ezekből az országokból kivitt pénzügyi források összege kétszerese a külföldről érkezőknek, ideértve a hivatalos fejlesztési támogatást, a közvetlen külföldi befektetéseket, a jótékonyági adományokat, a nyereségátvitelt, a megtakarításokat és egyéb forrásokat is ⁽¹⁸⁾. Biztosítani kellene, hogy ezek a pénzeszközök lehetőség szerint a kedvezményezett országokban kerüljenek ismét befektetésre a fenntartható fejlesztés érdekében.

4.4.3. A nemzeti fejlesztési stratégiákban is szerepelnie kellene a beruházások támogatásának. A közvetlen külföldi befektetések elnyeréséhez és fenntartható fejlesztési célok felé irányításához megfelelő feltételeket kell teremteni: ilyen például a béke, a stabilitás, a jó közigazgatás. A fejlődő országoknak a fenntartható fejlesztési célokat is bele kellene foglalniuk a megkötendő beruházási megállapodásaikba, valamint megfelelő biztosítékokat kellene ajánlaniuk. Az EGSZB javasolja, hogy a származási országokban és a célországokban működő, a befektetések előmozdításával foglalkozó ügynökségek és pénzügyi intézmények létesítsenek közvetlen technikai együttműködést a nemzeti fenntartható fejlesztési stratégiával összhangban.

4.4.4. Elő kell segíteni a környezet- és társadalomtudatos befektetést, mely rövid távon is biztosít némi nyereségességet, és hosszú távú nyereségességre nyújt kilátást szociális hatásainak, mint például a kapacitásépítésnek és a környezetvédelemnek köszönhetően, előmozdítva ezáltal a fenntartható fejlődést.

4.5. Innovatív és kiegészítő finanszírozási formák

4.5.1. A közösségi finanszírozás és beruházás ⁽¹⁹⁾ olyan eszköz, mely nagy lehetőségeket rejt a kisebb fejlesztési projektek finanszírozására. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy nagyon rövid időn belül definiálni kell ezeket az eszközöket, és ki kell dolgozni, majd pedig jóvá kell hagyni a szükséges megfelelő szabályozási keretet, ahogyan azt az erről szóló véleményében már javasolta ⁽²⁰⁾.

4.5.2. Az EGSZB üdvözli, hogy egyre több jótékonyági alap, alapítvány és nemzetközi program foglalkozik a fenntartható fejlődéssel; ilyen pl. az AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni küzdelmet célzó globális alap, az oktatást célzó globális partnerség, a legkevésbé fejlett országokban a gyermekek védőoltásáért küzdő szövetség (GAVI) stb. Az ilyen alapoknak és alapítványoknak, ahol az állami intézmények együttműködnek a magánadományozókkal és a nem kormányzati szervezetekkel, javítaniuk kellene tevékenységeik összehangolását, és azokat a fenntartható fejlesztési célok elérésére kellene irányítaniuk.

4.5.3. A hivatalos fejlesztési támogatásra szánt összegeket, amikor éppen nem fejlesztési projektekhez vannak rendelve, fejlesztési célú befektetési alapokba és garantált kötvényekbe lehetne fektetni annak érdekében, hogy rövid távon jövedelmet termeljenek, és hozzájáruljanak a pótlólagos forrásteremtéshez ⁽²¹⁾. Ez hosszabb távon hozzájárulna a fejlesztési támogatáshoz szükséges források mennyiségének növeléséhez ⁽²²⁾.

4.5.4. Az EGSZB üdvözli a fejlődés innovatív finanszírozásával foglalkozó kísérleti csoport bizonyos javaslatait ⁽²³⁾, és támogatja a fenntartható fejlesztési célok új finanszírozási forrásainak megteremtésére irányuló erőfeszítéseket. Az is szükséges azonban, hogy ezeket az új forrásokat világszinten összehangoltan alkalmazzák, hogy azok ne gátolják egy adott ágazat versenyképességét, és hogy a fenntartható fejlesztési célokra való felhasználásuk átlátható legyen. Az EGSZB üdvözölné, ha a bankszektor egy önkéntes globális kezdeményezés révén hozzájárulna a fenntartható fejlesztési célok eléréséhez rendelkezésre álló források és a szükségletek közötti szakadék finanszírozásához a fenntartható fejlesztési célok megvalósítása érdekében.

⁽¹⁸⁾ <http://www.eurodad.org/Entries/view/1546315/2014/12/15/The-State-of-Finance-for-Developing-Countries-2014>

⁽¹⁹⁾ Lásd: Infodev, *Crowdfunding's Potential for the Developing World* [„A közösségi finanszírozásban rejlő lehetőségek a fejlődő világ számára”], 2013, Világbank, pénzügyi és magánszektor-fejlesztési részleg.

⁽²⁰⁾ Lásd az EGSZB alábbi véleményét: *A közösségi finanszírozásban rejlő lehetőségek felszabadítása az Európai Unióban* (HL C 451., 2014.12.16., 69. o.).

⁽²¹⁾ A hivatalos fejlesztési támogatásra szánt költségvetési források éves elosztása teljesen kizárja e lehetőségeket.

⁽²²⁾ A Belgiumi Befektetési Társaság (BIO), amelyet a kormány az afrikai országokban működő vállalkozások támogatására alapított, a vállalkozóknak nyújtott hitelekre szánt pénzügyi eszközeinek egy részét más befektetési alapokba csoportosította át, és igényei szerint, fokozatosan nyerte vissza.

⁽²³⁾ Lásd: <http://leadinggroup.org/rubrique7.html>

4.5.5. A kevésbé kiaknázott források között található a diaszpórából származó pénzügyi eszközök, vagyis a származási országba hazautalt megtakarítások, amelyeket szintén hasznosítani lehetne a fenntartható fejlesztési célok elérése érdekében. Az ilyen átutalások költségét csökkenteni kellene. A diaszpóráközösségek tagjai számára oktatási és ösztönző programokat kellene kínálni, amelyek elősegítik a befektetési hajlandóságukat olyan fejlesztési projektekbe, amelyek nemcsak a megtakarításaik hasznosítását tennék lehetővé, de fenntartható fejlesztési célok megvalósítását is előmozdítanák.

4.6. *A mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozása*

4.6.1. A mikro-, kis- és középvállalkozások, amelyek a legnagyobb növekedési és munkahely-teremtési potenciállal bírnak, nehézségekkel küzdenek a kellő mértékű finanszírozáshoz való hozzáférés terén. Ez elsősorban a legkevésbé fejlett országokban akkut probléma. Meg kell találni a módját a mikro-, kis- és középvállalkozások pénzügyi forrásokhoz való hozzáférése megkönnyítésének. Ehhez figyelembe kell venni a vállalati formák különbözőségét a fejlődő országokban, ahol a mikrovállalkozások, a kisebb kereskedők, a mezőgazdaságban pedig a kis családi gazdaságok vannak túlsúlyban.

4.6.2. A kis- és középvállalkozások számára többféle mikrohitelrendszer létezik. Az EGSZB a mobiltelefonos alkalmazásokat használó rendszereket tartja a leghatékonyabbnak. Üdvözli továbbá a zöld energiaprojektek finanszírozásához használt mikrohitelket, valamint a 0 %-os kamatra nyújtott mikrohitelre irányuló kezdeményezéseket. Hiányzik a kis- és középvállalkozások számára történő (10–200 000 USD közötti) hitelnyújtás; azt lízinggel és egyéb sajáttőke-eszközökkel lehetne helyettesíteni. Ennek érdekében támogatni kell a pénzügyi piacok és a helyi bankok fejlődését, ideértve a helyi ügynökökét is.

4.6.3. A fejlett országok által a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatás részét kellene képeznie a tapasztalatok, a menedzsmentismeretek és a technikai know-how átadásának, a pénzügyi irányítással kapcsolatos képzésnek, a pénzügyi alapismeretek oktatásának, valamint az ellátási és értékláncokba való beilleszkedésük előmozdításának. Az EU-nak ajánlania kellene a késedelmes fizetésekről szóló irányelvében megállapított elveknek a kis- és középvállalkozások finanszírozása javítása érdekében történő alkalmazását.

4.6.4. Meg kell védeni a mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő mikro-, kis- és középvállalkozásokat a „földszerzési” célú befektetési gyakorlatoktól, amelyek a megszűnésükhöz vezetnek. Az éghajlatváltozás hatásaival kapcsolatos biztosítási eszközök bevezetése is segíthetné őket. A fejlesztési tervek keretében nem szabad megfélemlíteni a szociális gazdaság vállalkozásainak a támogatásáról sem, mivel azok fontos szerepet játszhatnak a fenntartható fejlesztési célok teljesítésében.

4.6.5. A társadalmi és gazdasági fejlődéshez fontos annak elérése, hogy a fejlődő országokban élő lakosság lehető leg szélesebb rétegei férjenek hozzá a pénzügyi eszközökhöz (például alapszintű bankszámlához vagy mobiltelefonos pénzügyi alkalmazásokhoz).

4.7. *A civil társadalom bevonása a fejlesztési támogatásba*

4.7.1. A fejlett országok civil társadalma, beleértve a szociális partnereket és a nem kormányzati szervezeteket is, közvetlenül vesz részt a fejlesztésben, és fontos szerepet játszik a fejlesztési együttműködés irányvonalának meghatározásában, és az együttműködés hatékonyságának ellenőrzésében⁽²⁴⁾.

4.7.2. Szisztematikusan támogatni kell a fejlesztési támogatás folyamatának és eredményeinek nyomon követésére szolgáló ellenőrző rendszerek létrehozását, illetve továbbfejlesztését a különböző országokban, az érintett civil társadalmi szervezetek közvetlen bevonásával, a fenntartható fejlesztési célok elérése előtt álló akadályok beazonosítása és felszámolása érdekében. E téren az EGSZB építhet a bizottságok, platformok és közös konzultatív szervek – így az AKCS–EU nyomkövetési bizottság, valamint az EU–Latin-Amerika–Karib-térség civil társadalmi találkozók – nagy múltú tevékenységeinek pozitív tapasztalataira.

⁽²⁴⁾ Lásd: Fejlesztéspolitikai fórum (www.friendsofeurope.org/policy-area/global-europe/ – angolul) és A fejlesztés politikai fóruma (<http://www.uclg.org> – angolul).

4.7.3. A közvetlen fejlesztési támogatást nyújtók között találjuk a szociális partnereket is. A fejlett országokban a szakszervezetek szociális célú fejlesztési projekteket valósítanak meg, és támogatják a társszervezetek intézményi fejlődését. A munkáltatói szervezetek, a kereskedelmi kamarák, a kkv-k szövetségei és az ágazati szövetségek projekteket hajtanak végre a fejlődő országok vállalati partnerszervezeteivel közösen, és átadják azoknak a tapasztalataikat.

4.7.4. A nem kormányzati szervezetek pótolhatatlan szerepet játszanak a fejlesztési támogatásban a fejlett és a fejlődő országokban egyaránt. Elsősorban természeti és humanitárius katasztrófák következményeinek elhárítására, továbbá például szociális, egészségügyi, a nemek közti egyenlőséggel összefüggő és oktatási téren lépnek fel. Forrásokat mozgósítanak a nagyközönség köréből, gyűjtéseket, oktatási kampányokat szerveznek stb. Érdekes példa ezenkívül a „távolból történő örökbefogadás” révén való oktatásfinanszírozás, amely az egyszerű polgárok közti kapcsolat kialakítást teszi lehetővé.

4.7.5. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa az uniós civil társadalmi szervezeteknek a fenntartható fejlesztési célok elérését célzó tevékenységeit, megfelelően finanszírozva a partnerországok civil társadalmi intézményrendszerének kialakítását célzó programokat. Az EGSZB jelenleg tájékoztató jelentést készít, amely módokat fog javasolni a civil társadalomnak a 2015 utáni fejlesztési program végrehajtásába és nyomon követésébe történő hatékony bevonására, és kiegészíti majd a jelen véleményt.

Kelt Brüsszelben, 2015. július 2-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE
